

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ, ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ І
ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Функціонування багатосторонньої торгівельної системи СОТ»
підготовки бакалаврів
напрямів підготовки
6. 030509 «Облік і аудит»;
6. 030508 «Фінанси і кредит»;
6. 030502 «Економічна кібернетика»;
6.030503 «Міжнародна економіка»;
6.030505 «Управління персоналом і економіка праці»;
6.030507 «Маркетинг»

2017-2018 навчальний рік

Робоча програма «Функціонування багатосторонньої торгівельної системи СОТ» для студентів напрямів підготовки 6. 030509 «Облік і аудит», 6. 030508 «Фінанси і кредит», 6. 030502 «Економічна кібернетика», 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030505 «Управління персоналом і економіка праці», 6.030507 «Маркетинг» «28» серпня 2017 року – 11 с.

Розробники: *Дугієнко Н.О., к.е.н., доцент, Венгерська Н.С., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів і економічної теорії*

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів і економічної теорії

Протокол від «28» серпня 2017 р. № 1

Завідувач кафедри *[підпис]* Д.І. Бабміндра
«28» серпня 2017 року

Схвалено науково-методичною радою економічного факультету

Протокол від «30» серпня 2017 р. № 2

Голова НМР *[підпис]*

І. І. Колобердянко

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 0305 – Економіка та підприємництво	нормативна	
		цикл дисциплін професійної підготовки	
Розділів – 2	Напрямок підготовки	Рік підготовки:	
	6. 030509 «Облік і аудит», 6. 030508 «Фінанси і кредит», 6. 030502 «Економічна кібернетика», 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030505 «Управління персоналом і економіка праці», 6.030507 «Маркетинг»	4-й	-
Загальна кількість годин – 72		Лекції	
		12 год.	-
		Практичні	
		10 год.	-
		Самостійна робота	
		50 год.	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,8 самостійної роботи студента – 4,2	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Вид підсумкового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Мета вивчення** дисципліни «Функціонування багатосторонньої торгівельної системи СОТ» – ознайомлення майбутніх фахівців з інституціональними основами світових торговельних відносин в умовах сучасної глобалізації, фундаментом яких виступає світова організація торгівлі (СОТ).

1.2. **Основні завдання курсу:** наукове обґрунтування виникнення СОТ; встановлення місця та ролі СОТ у системі інститутів, що регулюють світову зовнішньоекономічну торгівлю; ознайомлення з організаційною та функціональною структурою СОТ; ознайомлення з умовами членства в СОТ; розкриття регулятивної функції СОТ в умовах глобалізації світогосподарських відносин; розкриття сутності та стану регулювання міжнародної торгівлі в межах СОТ та його зв'язків із захистом навколишнього середовища; з'ясування наслідків, проблем та перспектив вступу України в СОТ.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є глобалізаційна специфіка організаційно-економічних відносин, що об'єднують сучасну світову ринкову економіку та регулюють її інтернаціональний рух.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність та еволюцію СОТ;
- економічне призначення СОТ;
- організаційно-інституціональну структуру СОТ;
- основи діяльності та загально цивілізаційне призначення СОТ;
- наслідки вступу України в СОТ.

Вміти

- аналізувати загально цивілізаційні соціально-економічні процеси, пов'язані з діяльністю СОТ;
- орієнтуватися у змінах, які відбуваються в українській економіці під впливом світових глобалізаційних регуляторних інституціональних утворень;
- визначатися в діях на користь суспільного розвитку;
- вільно орієнтуватися в організаційно-функціональній структурі СОТ.

Міждисциплінарні зв'язки : дисципліна «Функціонування багатосторонньої торгівельної системи СОТ» базується на вивченні таких дисциплін, як «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Історія економіки та економічної думки», «Міжнародна економіка», «Економічна статистика», «Міжнародна економічна діяльність», «Монетарна та фіскальна політика країн світу» і є базою для вивчення таких дисциплін, як «Міжнародний менеджмент», «Глобальна економіка», «Європейський бізнес», «Міжнародні стратегії економічного розвитку».

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ I. Світова організація торгівлі як інституціональна основа системи міжнародного регулювання ринкових відносин.

Тема 1. Передумови, загальноцивілізаційні проблеми та інституціональні основи утворення СОТ.

Тема 2. Світова організація торгівлі у системі міжнародних економічних інститутів.

Розділ II. Посилення регулятивної функції Світової організації торгівлі в умовах глобалізації світогосподарських відносин.

Тема 3. Регулювання міжнародної торгівлі товарами, послугами та інтелектуальною власністю в межах СОТ.

Тема 4. Україна в СОТ: наслідки вступу, проблеми та перспективи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с/п	лаб	с.р.		л	с/п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ I. Світова організація торгівлі як інституціональна основа системи міжнародного регулювання ринкових відносин										
Тема 1. Передумови, загальноцивілізаційні проблеми та інституціональні основи утворення СОТ.	10	2	2		6					
Тема 2. Світова організація торгівлі у системі міжнародних економічних інститутів.	12	2	2		8					
Разом розділом I	22	4	4		14					
Розділ II. Посилення регулятивної функції Світової організації торгівлі в умовах глобалізації світогосподарських відносин										
Тема 3. Регулювання міжнародної торгівлі товарами, послугами та інтелектуальною власністю в межах СОТ.	14	4	2		8					
Тема 4. Україна в СОТ: наслідки вступу, рівень паритетності торговельної спроможності, проблеми та перспективи.	16	4	4		8					
Разом за розділом II	30	8	6		16					
Усього годин	52	12	10		30					
Індивідуальне завдання	20				20					
Усього годин	72	12	10		50					

5. Теми лекційних занять

№ теми з/прогр	Назва теми	Кількість годин
1	Передумови, загальноцивілізаційні проблеми та інституціональні основи утворення СОТ.	2
2	Світова організація торгівлі у системі міжнародних економічних інститутів.	2
3	Регулювання міжнародної торгівлі товарами, послугами та інтелектуальною власністю в межах СОТ.	4
4	Україна в СОТ: наслідки вступу, рівень паритетності торговельної спроможності, проблеми та перспективи.	4
	Разом	12

6. Теми семінарських занять

№ теми з/прогр	Назва теми	Кількість годин
1	Передумови, загальноцивілізаційні проблеми та інституціональні основи утворення СОТ.	2
2	Світова організація торгівлі у системі міжнародних економічних інститутів.	2
3	Регулювання міжнародної торгівлі товарами, послугами та інтелектуальною власністю в межах СОТ.	2
4	Україна в СОТ: наслідки вступу, рівень паритетності торговельної спроможності, проблеми та перспективи.	4
	Разом	10

7. Самостійна робота

№ теми з/прогр	Назва теми	Кількість годин
1	Передумови, загальноцивілізаційні проблеми та інституціональні основи утворення СОТ.	6
2	Світова організація торгівлі у системі міжнародних економічних інститутів.	8
3	Регулювання міжнародної торгівлі товарами, послугами та інтелектуальною власністю в межах СОТ.	8
4	Україна в СОТ: наслідки вступу, рівень паритетності торговельної спроможності, проблеми та перспективи.	8
	Індивідуальне завдання	20
	Разом	50

8. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання передбачає підготовку доповіді за тематикою: «Тенденції розвитку міжнародної торгівлі». Кожен студент обирає самостійно напрямок дослідження: міжнародна торгівля певною товарною групою; світова торгівля певною товарною групою; зовнішня торгівля певною товарною групою певної країни; тенденції торгівлі певним товаром чи послугою у світі чи певній

країні. Індивідуальне завдання має відповідати таким вимогам до структури: титульний аркуш, зміст, вступ, основна частина, висновки; список використаних джерел; додатки.

9. Види контролю і система накопичення балів

Система накопичення балів – проста сума балів, які отримано студентом за семестр. Розподіл балів наведено в таблиці.

Поточний контроль знань				Підсумковий контроль знань		Сума
Атестація 1	бали	Атестація 2	бали	Індивідуальне завдання	Залік	
Практичне заняття 1 (тема №1)	10	Практичне заняття 3 (Тема № 3)	10			
Практичне заняття 2 (тема №2)	10	Практичне заняття 4 (Тема № 4)	5			
		Практичне заняття 5 (Тема № 4)	5			
Тестування	10	Тестування	10			
30 балів		30 балів		20 балів	20 балів	100 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

На практичному занятті студенти:

- дають відповіді на теоретичне питання за кожною темою (5 балів).
або
- розв'язують ситуаційні завдання (5 балів)
- відповідають на проблемні питання (5 балів).

Результат відповіді студентом на **теоретичне питання** оцінюється за такою шкалою:

- **5 балів:** студент дав повну відповідь;
- **4 бали:** студент дав повну відповідь, але з незначними неточностями;
- **3 бали:** студент вміло користується понятійно-категоріальним апаратом курсу, але в загальних рисах може відповісти на поставлене запитання;
- **2 бали:** студент дає відповідь простим узагальненням, використовуючи певні визначення термінів;
- **1 бал:** студент знає тільки визначення понять;
- **0 балів:** студент не відповів на питання.

Результат вирішення студентом **ситуаційного завдання** оцінюється за наступною шкалою:

- **5 балів:** студент правильно вирішив ситуаційне завдання;
- **4 бали:** студент вирішив завдання з певними неточностями, але зрозуміло, що він розуміє сутність поставленої проблеми;
- **3 бали:** студент вирішив завдання з помилками, але зрозуміло, що він розуміє сутність поставленої проблеми;
- **2 бали:** студент зробив ситуаційне завдання з помилками, з яких зрозуміло, що він не

володіє матеріалом;

- **1 бал:** студент зробив спробу вирішення проблемної ситуації, але не зміг пояснити.

- **0 балів:** студент не відповів на ситуацію.

Результат вирішення студентом **проблемного питання** оцінюється за наступною шкалою:

- **5 балів:** студент дав правильну відповідь на проблемне питання;

- **4 бали:** студент дав відповідь з певними неточностями, але зрозуміло, що він розуміє сутність поставленої проблеми;

- **3 бали:** студент дав відповідь на питання з помилками, але зрозуміло, що він розуміє сутність поставленої проблеми;

- **2 бали:** студент частково відповів на проблемне питання, але зрозуміло, що він не володіє матеріалом;

- **1 бал:** студент зробив спробу відповісти на проблемне питання, але не зміг пояснити.

- **0 балів:** студент не відповів на проблемне питання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АТЕСТАЦІЇ № 1 та № 2

Атестація проводиться у формі тестування в системі MOODLE. Максимальна оцінка, яку студент може отримати по результатам кожної атестації складає 10 балів. Атестація складається з 20 тестових завдань. Тест містить 4 відповіді, одна з яких є вірною. За правильну відповідь на одне запитання студент отримує 0,5 бал, таким чином, відповівши правильно на всі запитання студент може отримати 10 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Максимальна оцінка, яку студент може отримати за виконання індивідуального завдання, складає 20 балів. Індивідуально завдання оцінюється:

16-20 балів – відображено глибокий пошук матеріалу, логічно, оригінально та послідовно викладено матеріал роботи; представлено у графічному чи аналітичному вигляді динаміку певних показників певної країни або розвитку торговельних процесів; визначення більшості факторів впливу, які обумовили таку динаміку чи розвиток; формулювання логічних висновків щодо особливостей динаміки чи розвитку.

11-15 балів – робота відзначається оригінальністю, але недостатньо послідовно та логічно подано матеріал; представлено у графічному чи аналітичному вигляді динаміку певного зовнішньоекономічного показника певної країни або розвитку торговельних процесів певної країни; визначено деякі фактори впливу, які обумовили таку динаміку чи розвиток певної країни; допущені не значні помилки у формулюванні висновків щодо особливостей динаміки чи розвитку економіки певної країни.

6-10 балів – робота сфокусована на темі, але не розкриті важливі аспекти роботи; представлено у графічному чи аналітичному вигляді динаміку певних показників певної країни або розвитку торговельних процесів; не повне висвітлення факторів впливу, які обумовили таку динаміку чи розвиток певних показників певної країни або розвитку торговельних процесів; допущені помилки у формулюванні висновків щодо особливостей динаміки чи розвитку.

0-5 балів – наявні значні неточності, незрозумілості та нерозуміння теми; представлено у графічному чи аналітичному вигляді динаміку одного показника або розвитку декількох торговельних процесів певної країни; формулювання висновків щодо особливостей динаміки чи розвитку має досить примітивний характер.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗАЛІКУ

Максимальна оцінка, яку студент може отримати за виконання завдань на заліку, складає 20 балів. Залік містить 40 тестів, кожен з яких оцінюється в 0,5 бали.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

10. Рекомендована література

Основна

1. Венгерська Н. С. Функціонування багаторгівельної системи Світової організації торгівлі : конспект лекцій для студентів освітнього рівня «бакалавр» напряму підготовки «Міжнародна економіка» / Наталя Сергіївна Венгерська. – Запоріжжя : ЗНУ, 2015. – 74 с.
2. Дахно І. І. Міжнародна торгівля : навч. пос. для студ. вищ. навч. закл. / Іван Іванович Дахно. – 2-ге вид., доп. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 296 с.
3. Дугієнко Н. О. Міжнародна торгівля : навчальний посібник до самостійної роботи для студентів освітнього рівня «магістр» спеціальності «Міжнародна економіка» / Наталя Олександрівна Дугієнко, Наталя Сергіївна Венгерська. – Запоріжжя : ЗНУ, 2015. – 108 с.
4. Міжнародна торгівля : навч. посіб. рек. МОНУ / за ред. Ю.Г.Козака та ін. – 3-тє вид., перер. та доп. – К. : ЦУЛ, 2009. – 668 с.
5. Міжнародна торгівля : підручник затверджено МОН України / Ю. Г. Козак, Т. Sporek, E. Molendowski [та ін.]. – вид. 5-те, перероб. та допов. – К.-Катовіце-Краков : Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
6. Міжнародна торгівля : підруч. затверджено МОН України для студ. вищих навч. закладів / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, М. І. Барановська [та ін.] ; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.І. Барановської. – 4-е вид., перероб. та допов. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.

7. Міжнародна торгівля: навч. посіб. / [Т.М. Циганкова, Л.П. Петрашко, Т.В. Кальченко] — К.: КНЕУ, 2001. — 488 с.
8. Осика С. Г. Світова організація торгівлі : Підручн. для студ. вузів, що навч. за спец. "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності", "Менеджмент організацій", "Економіка підприємства" / Сергій Григорович Осика, Валерій Тезійович Пятницький. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : К.І.С., 2004. – 516 с.
9. Основи міжнародної торгівлі : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів рек. МОНУ / за ред.: Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, К.І. Ржепішевського. – вид. 2-ге, перероб. та допов. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 656 с.
10. Павленко І. І. Міжнародна торгівля та інвестиції : навч. посіб. реком. МОНМС України / Ірина Ігорівна Павленко, Олена Володимирівна Варяниченко, Наталія Анатоліївна Навроцька. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 256 с.

Додаткова

1. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: монографія / [ред. Т. М. Циганкова]. — К.: КНЕУ, 2003. — 660 с.
2. Довгань В. М. Право Світової організації торгівлі. Вступ України до СОТ / Віктор Миколайович Довгань. – К. : КНТ, 2009. – 448 с.
3. Жуано Д. Світова організація торгівлі = Jouanneau Daniel. L'Organisation mondiale du commerce : пер. з фр. / Даніель Жуано ; наук. ред. Валерій Пятницький. – К. : К.І.С., 2006. – 120 с.
4. Заблоцька Р. О. Система інституційного регулювання світової торгівлі послугами : монографія / Ріта Олександрівна Заблоцька. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2008. – 368 с.
5. Інституціональні та процедурні механізми системи ГАТТ/СОТ у регулюванні світової торгівлі / Сергій Осика, Валерій Пятницький, Олександра Оніщук [та ін.]. – К : УАЗТ, 2000. – 288 с.
6. Осика С. Г. Вирішення спорів у Світовій організації торгівлі : монографія / Сергій Григорович Осика, Володимир Володимирович Коновалов. – К., 2011. – 280 с.
7. Осика С. Генеральна угода з тарифів і торгівлі як основа універсального міжнародно-правового регулювання світової торгівлі / Сергій Осика, Валерій Пятницький, Андрій. Осика. – К : УАЗТ, 1999. – 204 с.
8. Регулювання ринків товарів і послуг на засадах норм і принципів системи ГАТТ/СОТ / Авт.: Осика Сергій, Пятницький Валерій та інш. – К : УАЗТ, 2000. – 336 с.
9. Світова організація торгівлі: проблеми та перспективи вступу : монографія / за ред. А.В.Череп. – Запоріжжя : ЗНУ, 2012. – 332 с.
10. Три роки членства у СОТ : тенденції зовнішньої торгівлі України у посткризовий період : аналіт. доп. / авт. І.В.Клименко, О.А.Федірко, І.В.Ус. – К. : НІСД, 2011. – 120 с.

Інформаційні ресурси

1. Україна і СОТ [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://wto.in.ua/>

2. Світова організація торгівлі [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.wto.org/>
3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>
4. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ier.com.ua>
5. Journal of world trade [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.kluwerlawonline.com/toc.php?pubcode=TRAD>
6. Журнал «Торговая политика» [Электронный ресурс] – Режим доступа : <https://tradepolicyjournal.hse.ru/issuejournal>